7/5924

T. C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.18.0.APK.0.03-02-090.01- 747-1578 2/6 /2005

Konu : Sayın Ahmet KÜÇÜK'ün
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 05/05/2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10858 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan Çanakkale Milletvekili Sayın Ahmet KÜÇÜK'ün "çevrenin ve ormanın korunması ve sevdirilmesini sağlayıcı çalışmalara ilişkin " 7/5924 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EK:
1- Cevabi yazı (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
Türkiye Büyük Millet Meclisi Bşk.
(Kan. Kar.Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

Atatürk Bulvarı No:153 Bakanlıklar 06650 ANKARA
Tel: (0312) 417 77 29 Fax:(0312) 417 91 60
e-posta: apkkb-idsb@cevreorman.gov.tr Web:www.cevreorman.gov.tr
Ayrıntılı bilgi için irtibat:Alper Tolga ARSLAN Şb. Müd.V.

7/5924

ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET KÜÇÜK'ÜN "ÇEVRENİN VE ORMANIN KORUNMASI VE SEVDİRİLMESİNİ SAĞLAYICI ÇALIŞMALARA İLİŞKİN " 7/5924 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞININ CEVABI

1- Bakanlığımız; çevre bilincinin arttırılması, çevrenin korunması, orman sevgisinin yaygınlaştırılması amacıyla aşağıdaki faaliyetleri sürdürmektedir.

İlköğretim kurumlarına yönelik olarak başta Ankara olmak üzere bütün illerimizde uygulamalı Çevre Eğitimi Pilot Projesi uygulanmaktadır. Bu Proje kapsamında öğrencilerde çevre bilincinin geliştirilmesi, olumlu tüketim alışkanlıklarının kazandırılması, değerlendirilebilir katı atıkların kaynağında ayrı ayrı toplanması ve geri kazanımı amacıyla eğitim çalışmaları yürütülmektedir.

Çevre ve orman konularında, kamuoyunu aydınlatıcı ve uyarıcı nitelikte muhtelif afiş ve broşürlerin basım ve dağıtımının yanı sıra çeşitli tv filmi, belgesel ve spotlar yaptırılarak bunların TRT ve ulusal televizyon kanallarında yayınlanması sağlanmaktadır.

Bakanlığımızca orman köylülerine yönelik olarak 60.000 tirajlı Kozalak Gazetesi aylık olarak çıkartılmakta ve köylümüzün ormanların korunması hususunda duyarlılıklarının arttırılması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımız faaliyetleri yanında çeşitli çevre problemleri ile tarihi ve doğal çevre değerlerinin kitlelere tanıtımı ve bu yönde bir bilinç oluşturulması amacıyla bilimsel seviyede 7.500 tirajlı Çevre ve İnsan dergisi 3 ayda bir yayınlanmaktadır.

Ormanların korunması, geliştirilmesi, genişletilmesi hedeflerine ulaşılmasını sağlamak amacıyla; orman içinde ve bitişiğinde yaşayan köy halkının ekonomik, sosyal, kültürel yönden kalkınmalarına katkı sağlayarak, ormanlar üzerindeki olumsuz baskılarını en aza indirmek, birinci derecedeki ilgilerini başka gelişim sektörlerine yöneltmek üzere çalışmalar yapılmaktadır.

Bu çerçevede 2004 yılı sonu itibariyle ;

134.150 aileye; fenni arıcılık, küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, halıcılık, kilimcilik vb. el ve ev sanatları, meyvecilik, bağcılık, alabalıkçılık, seracılık vb. gibi tesis edindirme ve çevirme faslından ekonomik nitelikli,

143.263 aileye dam örtülüğü malzemesi, ısıtma pişirme araçları vb. sosyal nitelikli,

Orman köylerinde kurulu tarımsal kalkınma kooperatiflerine; yörede hakim olan üretim ilişkilerine uygun alanlarda, projeye dayalı, düşük faizli ve uzun vadeli kredi uygulamaları ile yörede oluşmuş gelir açığını ortadan kaldırmaya yönelik olarak 447 kooperatif projesine 254.7 Milyon YTL.

kredi imkanı sağlanmıştır.

Orman köylülerine yönelik destekler, verilen ödenekler çerçevesinde önümüzdeki yıllarda da sürdürülecektir.

Ülkemizin ulusal ve uluslararası öneme sahip doğal ve kültürel kaynak değerlerine sahip yöreleri 2873 sayılı Milli Parklar Kanununda tanımlanan milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, tabiat anıtı gibi statülerde koruma altına alınarak, söz konusu alanların bozulmadan gelecek kuşaklara intikali sağlanmaktadır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ile koruma altına alınan bu alanlarda saha düzenlemeleri, ziyaretçi hizmet ve kolaylık tesisleri ile bu alanların korunmasının yanı sıra çevre bilicinin oluşturulmasına da katkı sağlanmaktadır.

Ormanlık alanlarımızda ulaşım sorunu olmayan ve rekreaktif özelliklere sahip alanlar mesire yerleri olarak kullanıma açılmakta olup, bu sayede ormanlık alanlarda düzensiz piknik faaliyetlerinin önüne geçilerek çevrenin kirletilmeden korunmasını sağlayacak faaliyetlerin gerçekleştirilmesine imkan sağlanmaktadır. Bu amaçla çadırlı kamp, dinlenme, eğlenme, spor ve piknik ihtiyaçlarına yönelik hizmet veren toplam 309 adet mesire yeri bulunmaktadır.

Diğer taraftan, çevrenin korunması ve sevdirilmesini sağlamak üzere taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler kapsamında koruma ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca, doğanın korunmasına büyük ölçüde katkısının olması amacıyla "Doğa Koruma Çerçeve Yasası" hazırlanmaktadır.

Ormanlarımızın korunması ve kollanması konusunda toplumsal bilincin oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede başta orman yangınlarıyla mücadele olmak üzere ormanları tahrip eden faktörlere karşı daha etkin mücadele etmek amacıyla her yıl Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konmaktadır. 2005 yılı Eylem Planına göre toplumun tüm kesimlerine yönelik zaman ve mekan bazında planlanan eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yer almakta olup, bu kapsamda birinci öncelikli hedef kitlemizi oluşturan çocuklara ve gençlere yönelik bilinçlendirmeye yönelik olarak, Sincap Orman Çocuk Tiyatrosu, Sincap Orman Çocuk Dergisi, ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik seminerler, orman içi kamp ve gezi faaliyetleri, İzcilik Federasyonu ve yerel izcilik teşkilatlarıyla ve Türkiye Çevre Eğitim Vakfıyla işbirliği içerisinde yürütülmektedir.

İkinci öncelikli hedef kitlemizi oluşturan orman köylülerine yönelik olarak; eğitimler, orman köyleri muhtarlar toplantıları, avcı, çoban ve çiftçilerin eğitimi çalışmaları yapılmaktadır.

Genel kapsamlı bilinçlendirme faaliyetleri kapsamında; belirli gün ve hafta etkinlikleri, yerel yönetimlerle koordinasyon toplantıları, radyo ve tv'ler ile işbirliği, basın ve gönüllü kuruluşlara yönelik faaliyetler, turizm acentaları ve turistik tesislerde çalışan personelin eğitimi, rekreasyon alanlarının kontrolü, askeri birliklerin ve yerel itfaiye teşkilatlarının eğitimi, ormanla kucaklaşma ve doğa yürüyüşleri ile kent ormanlarının tesisi çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımızca orman varlığını arttırmak amacı ile 2003 yılında ağaçlandırma seferberliği ilan edilmiş olup; 2002 yılında 117 milyon adet fidan üretimini, 2003 yılında 170 milyona, 2004 yılında da 200 milyon adete çıkarmıştır. Bakanlığımızın 2005 yılı fidan üretim programı ise 250 milyon adet/yıl olarak belirlenmiştir.

Her yıl, "Yeni Yıla Yeni Umutlarla Girelim" kampanyası düzenlenerek, halkımıza ücretsiz fidan dağıtılmakta ve fidan dikimini teşvik edilmektedir.

Bu bağlamda, illerdeki teşkilatlarımız tarafından 2003 yılında 22 milyon, 2004 yılında ise 25 milyon fidan; askeri birliklere, belediyelere, okullara, köy tüzel kişiliklerine ve sivil toplum örgütlerine ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

Ağaç ve orman sevgisinin yaygınlaştırılması, herkesin fidan dikme konusunda teşvik edilmesi için 81 ilimizde ağaçlandırma kampanyaları ve ağaç bayramı törenleri düzenlenmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile 2003 yılında imzalanan protokolle "5 milyon öğrenciye 15 milyon fidan kampanyası" başlatılmış, bu kampanyanın tüm illerimizde gerçekleşmesi temin edilmiştir.

Diyanet İşleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve valiliklerle ağaçlandırma protokolü tanzim edilerek, bütün kurum ve kuruluşların fidan dikme seferberliğine katılımı teşvik edilmektedir.

Ülkemizde katı atıkların belirli bir sistemle toplanmaları, taşınmaları ve bertarafları ile ilgili esasları belirleyen 14/03/1991 tarihli Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği aynı zamanda ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması, geri dönüşümü ve geri kazanımı çalışmalarının yasal temelini oluşturmaktadır.

İçinde bulunduğumuz AB adaylık sürecinde, AB müktesebatına uyum çerçevesinde Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 30/07/2004 tarih ve 25538 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup, 01/01/2005 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. Kullanılan malzemeye ve kaynağına bakılmaksızın ülke içinde piyasaya sürülen bütün ambalajları (plastik, kağıt/karton, cam, metal, tekstil ve ahşap) ve ambalaj atıklarını kapsayan Yönetmelik ile ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, tekrar kullanımı geri dönüşümü, geri kazanımı ile ambalaj atıklarının yönetiminde gerekli teknik ve idari standartların oluşturulması ve bununla ilgili prensip, politika ve programlar ile hukuki, idari ve teknik esaslar belirlenmekte ve ambalaj üreticilerine, piyasaya sürenlere, ithal edenlere, belediyelere, satış noktalarına, tüketicilere çeşitli yükümlülük ve sorumluluklar verilmektedir.

Bu bağlamda ambalajlı ürünleri piyasaya sürenler, ambalaj atıklarının toplanması, geri dönüştürülmesi, geri kazanılması ve bertarafını sağlamak ve Yönetmelikte belirlenen hedeflere ulaşmakla yükümlüdürler. Kağıt/karton için 2005 yılı geri kazamın hedefi %20 olup, bu oran 2014 yılı için %60'dır. Toplanan kağıt/karton ambalaj atıkları geri dönüşüm tesislerinde işlenerek ekonomiye kazandırılmaktadır. Söz konusu ambalaj atıklarını toplayan, ayıran ve geri dönüştüren tesisler yönetmelik hükümleri gereğince Bakanlığımızdan ön lisans/lisans almak zorundadır. Bakanlığımızdan geçici çalışma izni ve/veya lisans alan kağıt/karton ambalajları toplayan, ayıran ve geri dönüştüren firmaların iletişim bilgileri ve konuya ilişkin ayrıntılı bilgi www.cevreorman.gov.tr adresinde yer almaktadır.

Türkiye ormanları müdahale görmüş tabii ormanlardır. Bu ormanlar işletme ormanı olarak kullanılmaya devam edilmektedir. Ancak, bu konuda ormancılığın birinci prensibi olan "devamlılık" üzerinde ciddi şekilde durulmakta ve ormanların sürekliliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Diğer taraftan, "en hızlı ve kolay yoldan ağaç yetiştirmek" anlamına gelen "kavakçılık" yoluyla, özel kişiler tarafından, özel mülkiyete tâbi arazilerde 3.5 milyon m^3 odun hammaddesi üretilerek ülkenin odun ihtiyacına katkıda bulunulmaktadır. Ayrıca, son yıllarda çıkarılan "özel ormancılığı teşvik" yasalarıyla, kamu arazilerinde veya özel şahıs arazilerinde yine özel şahıslar tarafından kurulan "plantasyon ormanları"yla özel ormancılığa da geçilmiş bulunulmaktadır. Her iki uygulama da ormanlarımızın korunmasına büyük ölçüde katkıda bulunmaktadır.

İnsan eliyle yetiştirilen plantasyon ormanları, sektöre bulunacakları istikrarlı katkılarla, tabii ormanların korunmasını ve devamlılığını sağlamakta bir sigorta olabilmektedir. Diğer taraftan, bunlar kurumların kendi malı olması sebebiyle, piyasadaki arz ve talep dengelerindeki değişimlerden kuruluşların etkilenmesini de önlemektedirler.

Ayrıca;

Ağaçlandırma, orijin denemeleri, döl denemeleri, genetik çeşitliliğinin belirlenmesi ve gen koruma (in-situ ve ex-situ), genetik yönden süper materyalin makro (çelikle çoğalma, aşı teknikleri) üretim tekniklerinin geliştirilmesi ve orman ağacı, ağaççık ve çalı tohumlarının anotomik, fizyolojik özellikleri konularında,

"Orman botaniği, bitki sosyolojisi, ormanların gençleştirilmesi, aralama, gençlik ve meşcere bakımı, optimal kuruluşun sağlanması, artım ve meşcere sağlığı konularında,

7/5824

Amenejman yöntemleri, hasılat, odun ölçme, biyokütle, yersel ve uzaktan algılama gibi yöntemlerle envanter konularında,

Ormanların yangın, hastalıklar, zararlılar ve olumsuz müdahalelere karşı koruma, önleme, mücadele yöntemleri, tedbirleri ve teknikleri, doğal çevre olarak ormanların fonksiyonları ve korunması ile yaban hayatı, turizm, regreasyon muhafaza ormanları, milli parklar ve benzer koruma alanları ile orman içi dinlenme yerleri konularında,

Toprak ve ekoloji, bitki beslenmesi, eko-fizyoloji, toprak koruma, toprak ıslahı, erozyon kontrolü , havza hidrolojisi, çevresel etkilenmeler sonucu toprak,su ve hava kirliliğinin ormanlar ve çevre üzerine etkileri, kumul ve çığ sorunları konularında,

Ormanların ve ormancılık faaliyetlerinin orman köylüsüne ekonomik yararlarının arttırılması, ve bu kapsamda odun dışı orman ürünlerinden fayda sağlanması faaliyetleri bilinçlendirme ve yönlendirme, teknik bilgi aktarımı ile orman köylüsünün ormanların muhafaza ve gelişmesine katkıda bulunacağı diğer faaliyet alanları ve orman köylüsünün sosyo-ekonomik kalkınma ve gelişmesini sağlayacak konularda,

projeli çalışmalar yürütülmektedir.

2- Türkiye'de kişi başına ortalama kağıt ve selüloz tüketimi 2003 yılı verilerine göre 42,5 kg olmuştur. Diğer bir ifadeyle, 2003 yılında ülkemizde toplam 2.894.750 ton kağıt ve karton tüketilmiştir. Bu miktarın 1.619.274 tonu, yani %56'sı ülkemizde üretilmiş; kalan 1.444.151 tonu ise ithal edilmiştir. Ancak, kağıt-karton vb. üretiminde sadece odun değil, önemli miktarda atık kağıt (geri kazanılmış kağıt), kimyasal selüloz ve bazı yıllık bitkiler de kullanılmaktadır. Yine 2003 yılı verilerine göre, kağıt ve karton üretimi için ülkemizde 1.039.444 ton (%70) atık kağıt, 217.734 ton (%15) selüloz, 181.769 ton (%12) odun ve 39.345 ton (%3) yıllık bitkiler kullanılmıştır. Bu hesapla sadece 194.312 ton kağıt ve kartonun doğrudan odundan elde edildiği söylenebilir. 1 ton kağıt/karton için 17 yetişmiş ağaca ihtiyaç olduğu bilinmektedir. Buradan ne miktarda ağaç kesilmesi gerektiği hesaplanabilecektir. Dikkat edileceği üzere, kağıt ve karton üretiminde doğrudan odun hammaddesi kullanımı sanıldığı kadar fazla değildir. Sektörde atık kağıt kullanım oranı giderek artarken (1995'te 633.664 ton iken, 2003'te 1.039.444 ton), odun hammaddesi kullanımı giderek düşmektedir (1995'te 1.532.000 m^3 iken, 2003'te 182.000 m^3).

3- Kullanılmış kağıtların geri kazanılması pek tabiidir ki, ormanların korunmasına katkıda bulunmaktadır. Bir ton kağıt üretimi esnasında; 2.4 ton odun, 440 ton su, 7600 kwh elektrik enerjisi, gerekir. Eğer atık kağıttan bir ton kağıt üretilirse, bu takdirde 1.2 ton kullanılmış kağıt, 1.2 ton su, 2800 kwh elektrik enerjisi gerekir. Böylelikle 1 ton kullanılmış kağıt çöpe atılmayıp geri kazanılır ve kağıt üretiminde tekrar kullanılırsa hem ormanlardan daha az ağaç kesilecek, hem daha az enerji kullanılacak, hem de gaz veya sıvı bazı çevre kirletici atık maddelerin etrafa deşarjı önlenmiş olacaktır. Daha az ağaç kesimine yönelik, teknik bilgi ve bilinçlendirme çalışmaları ile çevre korumaya ilişkin; yerel yönetim ve valiliklerle işbirliği ve çevrenin korunması etkinlikleri kapsamında, çevre kirliliğine neden olan etkenler ve alınması gerek tedbirlere ilişkin hususlarında bilinçlendirme çalışmalar yapılmakta ve konuya ilişkin ev sahipliği ile konferans ve paneller düzenlenmekte ve çalışmalara devam edilmektedir.